

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5"

สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารและครูภาษาไทยใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน
โรงเรียน 117 โรงเรียน ใช้ประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ได้ประชากรที่เป็นผู้บริหาร
จำนวน 117 คน และใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทยร้อยละ 90 ของแต่ละจังหวัดโดย
กระจายให้ครบทุกโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทย จำนวน 417 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด โดยได้แนวทางการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษา
ค้นคว้าจากตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสอบถาม สัมภาษณ์

ศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย ผู้บริหาร ตลอดจนหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจะถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานี้ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจคำตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open End) แบบสอบถามของผู้บริหาร และครูภาษาไทยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารจำนวน 10 คน และครูภาษาไทย จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นผู้บริหารจำนวน 117 คน และครูภาษาไทยจำนวน 417 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับกลับมากำหนดค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี เวลาที่รับราชการ 25 ปีขึ้นไป และมีวุฒิสถู่งสุดระดับปริญญาตรี และครูภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี เวลาที่รับราชการอยู่ในระหว่าง 6-10 ปี และมีวุฒิสถู่งสุดระดับปริญญาตรี
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
 - 2.1 ผู้บริหาร และครูภาษาไทย เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ทั่วไปของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาในโรงเรียน และเป็นผู้มีความรู้ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ยกเว้น

ข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.2 ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่ครูเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ได้แก่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดทำโครงการปฏิบัติการ เพื่อพัฒนางานของหมวดวิชา เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดอัตราภาลัษงครุในหมวดวิชาาร่วมกับฝ่ายบริหาร จัดตารางล่อนของหมวดวิชาไว้ให้ตรวกล่อบได้อย่างรวดเร็ว และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถประสานงานทางวิชาการร่วมกับหมวดวิชาอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2.3 ผู้บริหาร และครูภาษาไทยเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในการนิเทศของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับปัญหา การ เรียนการล่อนแก่ครุในหมวดวิชาทั้ง เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม และส่งเสริมให้ครุในหมวดวิชาผลิตสื่อวีล่ออุปกรณการ เรียนการล่อน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้เฉพาะงานในหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

2.4.1 ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านหลักสูตร และเอกสารการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร และ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่า เป็นผู้



มีความสามารถสกัดหาข้อเตรียมให้ความสะดวกแก่ครู เกี่ยวกับ เอกสารหลักสูตร และ การใช้หลักสูตร เป็นผู้ปรับหลักสูตรให้สอดคล้อง กับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2.4.2 ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เจาะงานในหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ย่อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาภาษาไทยทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก มีความรู้ความสามารถในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา และมีความสามารถสกัดเอกสารประกอบการสอนเพิ่มเติมให้แก่ครูในหมวดวิชา เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2.4.3 ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เจาะงานในหน้าที่ในตำแหน่งวิธีการสอนของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ย่อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ มีความสามารถเลือกใช้วิธีการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่จะสอน และเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่จะสอน ให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสกัดหาหนังสือเอกสาร เกี่ยวกับวิธีการสอนให้ครูในหมวดวิชา ได้ศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2.4.4 ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เจาะงานในหน้าที่ในตำแหน่งสื่อการสอนของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ย่อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่จะสอน และมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและประดิษฐ์สื่อการสอนอย่างประหยัด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2.4.5 ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เจตพละงานในหน้าที่ในด้านการวัดผลและการประเมินผลของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจระเบียบการวัดผล และการประเมินผลในแต่ละรายวิชาภาษาไทย และส่งเสริมให้ครูออกข้อสอบอย่างมีหลักเกณฑ์ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่าเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์การออกข้อสอบตามจุดประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจในการควบคุม ตรวจสอบความถูกต้องของรายวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชา และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดเตรียมเอกสารการวัดผลและการประเมินผลให้แก่ครูเพื่อใช้ประกอบการค้นคว้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

3.1 ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะความเป็นผู้นำของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด เป็นกันเองกับครูในหมวดวิชา และเข้าได้กับทุกคน ยอมรับฟังความคิดเห็นของครู และเป็นผู้ที่ส่งเสริมให้ครูในหมวดวิชา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่าเป็นผู้ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

3.2 ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่ครูเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ไล่แก่ เป็นผู้รู้จักให้การยอมรับนับถือ ยกย่องให้เกียรติแก่ครูในหมวดวิชา เป็นผู้มีความจริงใจมีน้ำใจต่อครูในหมวดวิชา และผู้อื่น เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

3.3 ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะกระบวนการหมู่พวก ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและ

ครูภาษาไทย เห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้รู้จักแบ่งงานให้ครูในหมวดวิชาทำและรับผิดชอบร่วมกัน เป็นผู้วางแผนและให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

3.4 ผู้บริหาร และครูภาษาไทย เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการบริหารงานบุคคลของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้มอบหมายงานให้ครูทำตามความสามารถและความถนัด ให้คำปรึกษาหารือแก่ครูที่มีปัญหาต่อการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง อย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

3.5 ผู้บริหาร และครูภาษาไทย เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการประเมินผลงานของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้กระตุ้นให้ครูในหมวดวิชาเห็นความสำคัญของการประเมินผลงาน ช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจแก่ครูที่นำผลที่ประเมินได้มาปรับปรุงแก้ไขการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่า เป็นผู้ประเมินผลความสามารถของครูในหมวดวิชา เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้น ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ผู้บริหาร เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่ครูภาษาไทย เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นตรงกันว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรมปราศจากอคติ มีความสนใจและเอาใจใส่ในหน้าที่อยู่เสมอ และเป็นผู้ปฏิบัติงานเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ยกเว้นข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีจิตใจร่าเริง และยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาอ่อนหวาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

5.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ผู้บริหาร และครูภาษาไทยมีความเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ควรมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง หมั่นศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ มาแจ้งให้ครูทราบ มีความรู้ความสามารถในการจัดการนิเทศภายในหมวดวิชา มีความแม่นยำในหลักสูตร และ เอกสารการใช้หลักสูตร มีความรู้ที่ละสิ่ง เสริมให้ครูได้ใช้วิธีสอนที่เหมาะสม ทันสมัย และ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน

5.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะ ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยควร เป็นผู้ที่กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ สูง ให้ความสำคัญเป็นกันเองกับครูในหมวดวิชา ส่งเสริมการแสดงออกของครูในหมวดวิชา และเป็นผู้กระตุ้นให้ครูในหมวดวิชา กระตือรือร้นในการทำงาน

5.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัย ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ควร เป็นผู้ที่กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เป็นผู้มีคุณสุ่มรอบคอบ และมีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคทั้งปวง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านความรู้ทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ทั่วไปของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีศักดิ์ สันทรสาร (2528 : 91) ที่พบว่าผู้บริหารการศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทั่วไป และมีความรู้รอบตัวเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นผู้รู้จักแสวงหาความรู้ให้กับตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความคิดของ พงษ์ หันนาสินทร์ (2524 : 47-49) ที่ว่าผู้บริหารต้องมีความรู้ทั่วไป และความรู้ด้านวิชาชีพ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นสอดคล้องกันว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากคือเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นพพงษ์ บุญศิริราตุลย์ (2527 : 17) ที่ว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

ภายในโรงเรียน และมีความรู้ในการจัดการศึกษา ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ทั่วไปของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นผู้บริหารระดับหนึ่ง และเป็นผู้นำทางวิชาการ ตลอดจนต้องเป็นคณะกรรมการในการบริหารงานของโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง เพื่อที่จะได้นำความรู้เหล่านี้มาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน และปฏิบัติงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านความรู้ในการบริหารงาน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทย มีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐิต อาศัญญ (2518 : 90) และ สุพงษ์ วรรณันต์ (2528 : 86) ที่พบว่าผู้บริหารและครูเห็นด้วยว่าหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้มีความรู้ในด้านการบริหารงานมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการปฏิบัติการ และจัดทำโครงการ เพื่อพัฒนางานของหมวดวิชา ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ส่วนครูภาษาไทยเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความรู้ในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าครูภาษาไทย เพราะได้ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดทำโครงการมาแล้ว ซึ่งถึงความคาดหวังไว้สูงว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในฐานะที่เป็นผู้บริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในด้านนี้สูงตามไปด้วย ส่วนครูภาษาไทยเห็นว่า การจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดทำโครงการของหมวดวิชานั้นสำหรับหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยแต่เพียงผู้เดียว ไม่สามารถทำงานในด้านนี้สำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของครูในหมวดวิชาาร่วมกันจัดทำ ครูภาษาไทยจึงเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เท่า ๆ กับตน ซึ่งได้ให้ความสำคัญสำหรับความรู้ในด้านนี้น้อยกว่าผู้บริหาร

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในข้อที่ว่า การเป็นผู้มีความรู้ในการจัดอัตราค่าส่งครูของหมวดวิชาฯ ร่วมกับฝ่ายบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกรมสามัญศึกษา (2528 : 2) ที่กำหนดขอบข่ายความรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาไว้ว่า หัวหน้าหมวดวิชาต้องมีความรู้ในหลักเกณฑ์การพิจารณา เพื่อกำหนดอัตราค่าส่งครูร่วมกับฝ่ายบริหาร

3. ด้านความรู้ในการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในการนิเทศของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก การที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเท่าที่ผ่านมาหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยยังขาดความรู้ และทักษะในการนิเทศ จึงไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ และปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย ดังผลการวิจัยของ ประยุทธ์ กุญลำคร (2517 : 15) ที่พบว่างานที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยยังไม่ได้จัดทำคือ การนิเทศการสอน และการปรับปรุงการสอนของครูอาจารย์ และจากผลวิจัยของ สัจจา สันทรเจริญ (2526 : 99) และชานาญ ม่วงศรีศักดิ์ (2527 : 99) ที่พบว่าการนิเทศงานวิชาการเป็นงานที่หัวหน้าหมวดวิชาฯ มีสมรรถภาพต่ำสุด และการปฏิบัติงานในด้านการนิเทศน้อยทุกด้าน แต่ครูมีความต้องการการนิเทศในด้านต่าง ๆ มากทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารและครูภาษาไทยจึงตั้งความมุ่งหวังไว้ว่าในอนาคตต่อไป หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยต้องมีความรู้ ความสามารถในด้านการนิเทศสูง เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นสอดคล้องกันในเรื่องการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนแก่ครูในหมวดวิชาฯ ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ความคิดเห็นของ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 70) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาฯ ต้อง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำครู เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในการนิเทศของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันได้แก่ การเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการณ์สอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตติยา โสรัจลู่ยะโต (2524 : 90) ที่พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเข้าเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการณ์สอนให้คำแนะนำแก่ครูน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่เกี่ยวกับเรื่องนี้มากขึ้น

4. ด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เจตพละงานในหน้าที่ในด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ธารง บัวศรี (2525 : 152-153) ที่ว่าหัวหน้าหมวดวิชาต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านหลักสูตร และเอกสารการใช้หลักสูตร เป็นอย่างดี และสามารถแนะนำครูให้เข้าใจในหลักสูตร และเอกสารใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้องและชัดเจน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงพยอม ศรีหาปดี (2529 : 116) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยมีความรู้ด้านหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตรดี และปฏิบัติงานในด้านนี้มาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร เอกสาร การใช้หลักสูตร มีความรู้ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน และมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิทธิชัย เกิดคง (2526 : 116) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาต้องมีความรู้ในด้านหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตรมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร และปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน ทั้งยังสอดคล้องกับระเบียบของกรมสามัญศึกษา (2528 : 6) ที่ว่า หัวหน้าหมวดวิชาควรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในด้านหลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตร และสามารถปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เจตพละงานในหน้าที่ในด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถศึกษาค้นคว้าหลักสูตร และ

เอกสารการใช้หลักสูตรให้แก่ครูในมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัจจา สันทร์เจริญ (2526 : 136) และพวงพยอม ศรีหาบติ (2529 : 116) ที่พบว่าหัวหน้ามหาวิทยาลัยมีความรู้ความสามารถในด้านหลักสูตร และเอกสารการใช้หลักสูตรมาก ตลอดจนถึงหาข้อเตรียมหลักสูตร และเอกสารการใช้หลักสูตรให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

5. ด้านเนื้อหาวิชา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้เฉพาะงานในหน้าที่ในตำแหน่งวิชาของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นสอดคล้องกันว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากคือ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาภาษาไทยทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก มีความรู้ความสามารถในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงพยอม ศรีหาบติ (2529 : 117) ที่พบว่าหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยปฏิบัติงานด้านเนื้อหาวิชามาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรภา ธิมป์เลิศเสถียร (2528 : 96) ที่พบว่าครูภาษาไทยดำเนินการตามหลักการด้านการเขียนจุดประสงค์รายวิชาภาษาไทยมาก แสดงให้เห็นว่าหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยมีความรู้ในด้านนี้มาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้เฉพาะงานในหน้าที่ในตำแหน่งวิชาของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นว่า หัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทย มีความรู้ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยมาก เนื่องจากว่าหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนมาหลายปี และได้ผ่านการอบรมด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยมามากพอสมควร ทั้งที่กลุ่มโรงเรียน เขตการศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เป็นผู้จัดการอบรมขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยอยู่เสมอ

6. ด้านวิธีสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้เฉพาะงานในหน้าที่ในตำแหน่งวิธีการสอนของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัจจา สันทร์เจริญ (2526 : 142) ที่พบว่าหัวหน้ามหาวิทยาลัยมีสมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิธีสอนมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิ จุลพรหม (2521 : 144) ที่พบว่า งานด้านวิธีสอนของหัวหน้ามหาวิทยาลัยมีปัญหาน้อย

กว่าทุกด้าน ซึ่งน่าจะมาจากความรู้ความสามารถในการบริหารงานในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชา
 นั้นเอง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นสอดคล้องกันว่าคุณลักษณะที่
 พึงประสงค์มาก ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้อง
 กับข้อเสนอแนะของพนัส หันนาสินทร์ (2524 : 154) ที่ว่าคุณสมบัติอันสำคัญของหัวหน้าหมวดวิชาคือ
 ต้องเก่งในด้านวิธีสอน และเป็นที่พึ่งของครูในหมวดวิชาได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 วงศ์สุวรรณ (2525 : 99) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชามีความรู้ด้านวิธีสอนต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สอนมาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง
 ประสงค์ด้านความรู้ เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านวิธีสอนของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความ
 คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง
 กันในข้อที่ว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถจัดหาหนังสือและ เอกสาร เกี่ยวกับวิธีการสอนให้ครูในหมวด
 วิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐิติ อาศัยบุญ (2519 : 99) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาได้
 ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณา เลือก จัดหาหนังสือและเอกสาร เกี่ยวกับวิธีสอนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า
 หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เล็ง เห็นประโยชน์ของหนังสือและ เอกสาร เกี่ยวกับวิธีสอนที่มีประโยชน์ต่อ
 การเรียนการสอนเป็นอย่างดี

7. ด้านสื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่าคุณลักษณะ
 ที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านสื่อการสอนของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเป็น
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัจจา จันทร์เจริญ (2526 : 103)
 ที่พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชามีสมรรถภาพในการบริหารงานด้านสื่อการ
 สอนมาก และสอดคล้องกับระเบียบกรมสามัญศึกษา (2528 : 2) ที่ว่าหัวหน้าหมวดวิชาต้องม
 ความรู้ และแสวงหาความรู้ด้านสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าถ้าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
 มีความรู้ด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดีก็ย่อมจะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนและช่วยให้การเร
 ยการสอนมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นสอดคล้องกันว่า
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับ
 เนื้อหาวิชาที่จะสอน และมีความรู้ความสามารถประดิษฐ์สื่อการสอนอย่างประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับ
 ข้อเสนอแนะของพิทักษ์ เกิดคง (2526 : 36-38) ที่ว่าหัวหน้าหมวดวิชาต้องเป็นผู้มีความรู้ในการ

ใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียน สามารถประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน และควบคุมการใช้สื่อการเรียน การสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ด้านความรู้ เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านการสอนของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในข้อที่ว่าเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันathi อโถทยานนท์ (2523 : 80) ที่พบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชามีความรู้ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนมีความสามารถใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนการสอนมาก

8. ด้านการวัดผลและการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมี ความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านการ วัดผลและการประเมิน ผลของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัททภัย เกิดคง (2526 : 138) ที่พบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชามีความรู้ด้านการ วัดผลและการประเมินผลมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงพยอม ศิริหาปติ (2529 : 121) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยได้ปฏิบัติงานมากเกี่ยวกับการนิเทศด้านการวัดผล และการ ประเมินผล เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นสอดคล้องกันว่าคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์มากได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในระ เียบยการวัดผลและการประเมินผลในแต่ละ รายวิชาภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กรมส่งเสริมศึกษา (2528 : 24) ที่ว่าหัวหน้าหมวดวิชา เป็นตัวจักรที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานการวัดผลมีประสิทธิภาพ หัวหน้าหมวดวิชาต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนการฝึกอบรมให้ครูมี ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เครื่องมือการวัดผลและการประเมินผล

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ด้านความรู้ เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านการ วัดผล และการประเมินผลของหัวหน้าหมวดวิชา ภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความคิดเห็น แตกต่างกันคือ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการ

วิเคราะห์ข้อสอบและคัดเลือกข้อสอบเก็บไว้เป็นคลังข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปองจิต อ่อนเผ่า (2522 : 89) และสุพงษ์ ครอบพันธ์ (2528 : 82) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาได้ปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ข้อสอบมาก เพื่อสร้างข้อสอบมาตรฐานของโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน และจัดทำคลังข้อสอบให้ครูได้ยืมใช้

9. ด้านทักษะความเป็นผู้นำ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะความเป็นผู้นำของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แอนดรูว์ ฮัลปิน (Andrew W. Halpin 1966 : 39-51) ที่พบว่าหัวหน้างานที่บริหารงานได้มีประสิทธิภาพต้องมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำสูง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะความเป็นผู้นำของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในข้อที่ว่า เป็นผู้ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิรณัฐ นิยมโพธิโรจน์ (2528 : 63) ที่พบว่าผู้บริหารและครูอาจารย์เห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาที่มีพฤติกรรมผู้นำมากในด้านการส่งเสริมให้ครูได้ตัดสินใจและแก้ปัญหการเรียนการสอนด้วยตนเอง

10. ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฤวิลา วรรณปะเก (2520 : 124) และกังวล เขียมสาอางค์ (2526 : 76) ที่พบว่าผู้บริหารและผู้นิเทศการศึกษาที่มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการเป็นผู้รู้จักให้การยอมรับนับถือ ยกย่องให้เกียรติแก่ครู มีความจริงใจ และมีน้ำใจต่อครูในหมวดวิชาและผู้อื่น การที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยมีความจริงใจและให้เกียรติแก่ครูนั้นจะทำให้ครูรู้สึกอบอุ่นใจ และมีกำลังใจที่จะทำงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งโดยส่วนรวมและรายช้อย่อยซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นผู้มีทักษะมนุษยสัมพันธ์ดีอยู่แล้ว และได้ใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารงานมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 288) ที่กล่าวถึงทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ว่าผู้บริหารต้องมนุษยสัมพันธ์สูง และต้องใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ช่วยในการบริหารงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับความร่วมมือ และเกิดการประสานงานที่ดีขึ้นในโรงเรียน ตลอดจนทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

11. ด้านทักษะกระบวนการกลุ่มพวก ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะกระบวนการกลุ่มพวกของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะในปัจจุบันเมื่อมีการอบรมผู้บริหารหรือครูภาษาไทยมักจะนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ด้วย ซึ่งทำให้ผู้บริหารและครูภาษาไทยเห็นความสำคัญของกระบวนการกลุ่มพวก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการ เป็นผู้แบ่งงานให้ครูในหมวดวิชารับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ยุพิน พิพิธกุล (2527 : 17) ที่ว่าผู้ฝึกศึกษาศึกษาต้องรู้จักแบ่งงานให้ครูรับผิดชอบตามความสามารถ และทำงานแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะกระบวนการกลุ่มพวกของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันคือ เป็นผู้ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัททิกษ์ เกิดคง (2526 : 119) ที่พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาได้ยึดหลักประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานมาก และเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี พร้อมทั้ง เสนอแนะความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงงานวิชาการในหมวดวิชาให้สูงขึ้น

12. ด้านทักษะการบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการบริหารงานบุคคลของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลู่หงษ์ วรรณันต์ (2528 : 86) ที่พบว่าการบริหารงานของหัวหน้าหมวดวิชา นั้น หัวหน้าหมวดวิชาได้ใช้หลักการบริหารงานบุคคลมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันathi อโธทยานนท์ (2523 : 85) ที่พบว่าการบริหารงานบุคคลทางวิชาการในหมวดวิชา หัวหน้าหมวดวิชาได้จัดทำมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เดล เอล บีช (Dale S. Beach 1965 : 55) ที่ว่าผู้บริหารต้องมีทักษะในการบริหารงานบุคคล คือ เป็นผู้จัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มปฏิบัติงาน และ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการบริหารงานบุคคลของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลู่หงษ์ วรรณันต์ (2528 : 86) ที่พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นด้านการบริหารงานบุคคลของหัวหน้าหมวดวิชาไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยได้ใช้หลักการบริหารงานบุคคลและได้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลมาก

13. ด้านทักษะการประเมินผลงาน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการประเมินผลงานของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กังวล เขียมสำอางค์ (2526 : 82) ที่พบว่าผู้นิเทศการศึกษามีทักษะด้านการประเมินผลงานมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันathi อโธทยานนท์ (2523 : 78) ที่พบว่าทักษะด้านการประเมินผลงานของครูอาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาได้จัดทำมาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการประเมินผลงานของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐาน โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัจจา สันทร เจริญ (2526 : 135) ที่พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า สมรรถภาพในการประเมินผลงานของหัวหน้าหมวดวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยยังขาดความรู้และทักษะในการประเมินผลงาน ดังนั้นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยควรศึกษาหาความรู้ และ เพิ่มพูนทักษะในด้านนี้ให้มากขึ้น เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จในโอกาสต่อไป

14. ด้านคุณลักษณะนิสัย ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่ครู เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก จากการที่ผู้บริหารและครูภาษาไทย เห็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชา ในฐานะที่เป็นผู้บริหาร เป็นหัวหน้างาน และเป็นผู้นำของครูในหมวดวิชา สิ่งต้องการที่จะเห็นผู้ได้บังคับบัญชา มีลักษณะนิสัยตลอดจนมีความประพฤติดี ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นที่เคารพนับถือ เลื่อมใสศรัทธาแก่ครู แล้วจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ส่วนครูภาษาไทย เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับตนเองย่อมจะเห็นลักษณะนิสัย และความประพฤติของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยได้มากกว่าผู้บริหาร ซึ่งถึงความมุ่งหวังไว้เพียงแต่เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากเท่านั้น เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้บริหารและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุดในเรื่องของการเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรม ปราศจากอคติ ปฏิบัติงานเสมอต้นเสมอปลาย มีเหตุผล และเอาใจใส่ในหน้าที่อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีศักดิ์ สันทรสาร (2528 : 85) ที่พบว่าลักษณะนิสัยของผู้บริหารจัดอยู่ในระดับที่สำคัญอย่างยิ่งคือ เป็นผู้มีความยุติธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความจริงจัง เป็นผู้ตรงต่อเวลา และเป็นผู้ที่มีความขยันเอาใจใส่ในหน้าที่การงานอยู่เสมอ

เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการคัดเลือกแต่งตั้งผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยนั้น ต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ในข้อที่ 5 ว่า เป็นที่เคารพนับถือของข้าราชการในสถานศึกษานั้น (กรมสามัญศึกษา 2522 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) และผู้วิจัยมีความเห็นว่า บุคคลที่จะเป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยนั้นควรเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยและความประพฤติดี เพื่อที่จะได้เป็นที่เคารพนับถือ เลื่อมใสศรัทธา และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูในหมวดวิชาและผู้อื่น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ความรู้ในการบริหารงาน การนิเทศ และความรู้เฉพาะงานในหน้าที่ในด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการสอน และการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ควรสนใจในวิทยาการใหม่ ๆ จากแหล่งวิทยาการ เอกสารทางวิชาการ หรือผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้สูงขึ้น
2. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยควรจะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ กระบวนการหมู่พวก การบริหารงานบุคคล และทักษะการประเมินผลงาน ซึ่งทักษะเหล่านี้จะส่งผลอย่างมากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาโดยตรง
3. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขระเบียบการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา และรองหัวหน้าหมวดวิชาเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา และระเบียบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ยังไม่ได้มีการปรับปรุงและแก้ไขระเบียบแต่อย่างใด
4. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบ พร้อมทั้งฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการบริหารงาน และทักษะที่จำเป็นสำหรับหัวหน้าหมวดวิชา ทั้งนี้ เพื่อจะได้มีความรู้ในการปฏิบัติงาน และบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรจะมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัยของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษาอื่นบ้าง
2. ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูภาษาไทย
3. ควรได้มีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบคุณลักษณะที่มีอยู่จริงกับคุณลักษณะที่คาดหวังในด้านต่าง ๆ ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย